

4. У цілому широке запровадження конкурсу на посади поліцейських із залученням до проведення цієї процедури представників громадськості є позитивною зміною у системі професійного відбору майбутніх поліцейських.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 40-41, ст. 379. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/580-19/>
2. Типовий порядок проведення конкурсу на службу до поліції та/або зайняття вакантної посади, затверджений наказом Міністерства внутрішніх справ України від 25.12.2015 № 1631. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0050-16>
3. Валєєв Р. Г. Атестація державних службовців: проблеми унормування та правозастосування на прикладі атестування працівників Національної поліції / Р. Г. Валєєв // Порівняльно-аналітичне право. – 2016. – № 3. – с. 116-119. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pap.in.ua/3_2016/33.pdf

Надійшла до редколегії 19.03.2017

ВАЛЕЕВ Р. Г. КОНКУРС КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ СИСТЕМЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОТБОРА БУДУЩИХ ПОЛИЦЕЙСКИХ

Анализируются положения нормативно-правовых актов, регламентирующих конкурс на службу в полицию и/или на занятие вакантной должности. Автор выделяет цель, критерии, основания и характер проведения конкурса, его этапы и их содержание.

Ключевые слова: профессиональный отбор государственных служащих, конкурс на должность полицейского, этапы конкурса.

VALEYEV R. G. COMPETITION AS PART OF THE SYSTEM OF PROFESSIONAL SELECTION OF FUTURE POLICE OFFICERS

The provisions of legal acts, which regulate the competition for the police service and/or vacant positions, are analyzed. The author identifies the goal, criteria, cause, and the nature of the competition, its stages and their content.

Keywords: professional selection of civil servants, the competition for the position of police, the stages of the competition.

УДК 159.923

О. В. ДИСА,

кандидат психологічних наук,

доцент кафедри філософії та політології

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КРИЗИ ПРАЦІВНИКАМИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ

Розглядується проблема переживання особистістю професійних криз. Наводяться дані дослідження щодо особливостей переживання професійної кризи працівниками правоохоронних органів під час реформування.

Ключові слова: особистість, професійна криза, уявлення про майбутнє, час власного життя, стратегія подолання.

Професійний розвиток особистості як предмет дослідження став центром уваги вчених ще в кінці 19 століття. За минулий час було досліджено різні аспекти професійного розвитку: вибір професії, кар'єра, професійна мотивація, задоволеність працею та багато іншого. До феноменології професійних криз особистості вчені звернулися досить недавно. При цьому актуальність дослідження феномену професійних криз особистості не знижується. Пояснити цей факт можна тим, що на тлі постійно зростаючих вимог до особистості професіонала, до його компетентності і здатності самопроекувати себе в професії можна спостерігати зниження стабільності у професійному житті, збільшення ймовірності втрати роботи, ризику втрати конкурентоспроможності. Ці явища негативно позначаються на процесі професійного розвитку особистості, посилюючи деструктивні явища і провокуючи переживання особистістю професійної кризи.

В даний час на існування криз та кризових ситуації в процесі професійного розвитку і виконання професійної діяльності вказують багато дослідників.

На думку Ю. П. Поваренкова, незалежно від результату кризи (підвищення або пониження в посаді, звільнення) професіонал відчуває емоційну напругу, у нього виникає необхідність в корекції самооцінки [5, с. 74].

У дослідженнях Е. О. Могильовкина розглядується така професійна криза, як криза кар'єрного розвитку особистості. У процесі його переживання відбувається зіткнення старих і нових пріоритетів, стратегій, цінностей і установок в ході професійного зростання та кар'єрного просування [4].

Е. Ф. Зеєр і Е. Е. Симанюк визначають кризи професійного становлення як «нетривалі за часом періоди (до року) кардинальної перебудови професійної свідомості, діяльності та поведінки особистості, зміни вектора її професійного розвитку. Кризи призводять до переорієнтації на нові цілі, корекції і ревізії соціально-професійної позиції, готують зміну способів виконання діяльності, ведуть до зміни взаємин з оточуючими людьми, а в окремих випадках - до зміни професії [2, с. 91-92]. На думку дослідників, основними ознаками професійних криз є втрата почуття нового, відставання від життя, зниження рівня професіоналізму, внутрішня розгубленість, усвідомлення необхідності переоцінки себе, зниження самооцінки, втома, виникнення відчуття вичерпаності своїх можливостей і т.д.

Отже, феномен професійних криз особистості зайняв відносно міцні позиції в психологічній науці. Однак при всьому різноманітті досліджень професійних криз на сьогоднішній день залишається відкритим питання про те, яким чином особистість переживає професійну кризу, якою є сутність цього процесу.

Упродовж 2015 - 2016 років правоохоронні органи України переживають процес реформування, в якому тисячі працівників органів внутрішніх справ перебувають у невизначеному стані й знаходяться в очікуванні: чи залишаться вони у поліції, чи підуть шукати нову роботу. З психологічної точки зору таку ситуацію можна назвати професійною кризою, коли працівник розуміє, що у будь-який момент він може позбутися набутого професійного авторитету серед колег, спеціального звання, кар'єри, грошового утримання тощо.

Переживання загрози втрати роботи серед працівників органів внутрішніх справ ми схильні розглядати як значну зміну в обставинах їх життя й професійного розвитку, що може відбутися не з їх ініціативи й волі.

Можливе звільнення з роботи, навіть формальне звільнення «за власним бажанням», негативно впливає на умови життєдіяльності особистості, виключає її зі сфери професійної діяльності й виробничих відносин.

У психологічних дослідженнях був відзначений факт однозначно негативного впливу втрати роботи на людину. Аналіз наукової літератури показує, що кризова ситуація надає кожній людині можливість зробити певний вибір у вигляді вчинку, дії або бездіяльності. Основою такого вибору є уявлення про сенс життя або його відсутність. Сукупність досягнутих, актуалізованих виборів формує «минуле» людини, яке не змінне. Що ж стосується майбутнього то це сукупність потенційних, очікуваних результатів зусиль, прикладених в конкретних ситуаціях. У зв'язку з цим, майбутнє принципово відкрите, а різноманітні варіанти очікування майбутнього мають різну мотивуючу привабливість [1].

Конструювання майбутнього є цілісним процесом, що об'єднує індивідуальну і соціальну сферу особистості. Виникаючі образи майбутнього «примірюються», постійно порівнюються з актуальним станом і на цій основі здійснюється вибір і приймається рішення про зміни в поведінці. Порівняння образу майбутнього з образом реального світу - складний когнітивний процес, в якому задіяні потребнісно-мотиваційна сфера, емоційний стан, ціннісні орієнтації [3].

Час - один з важливих, але вкрай мало використовуваних резервів психічної організації особистості, її самореалізації в соціумі. У складних життєвих ситуаціях проблема «людина і час» актуалізується. У ситуації нестабільності людина по-іншому переживає час власного життя, переосмислює минуле, сьогодення і майбутнє, іноді втрачає відчуття часу, а значить, і цілі власного буття, що може бути одним із симптомів життєвої кризи.

У зв'язку з цим ми звернули увагу на особливості переживання часу власного життя працівниками ОВС, які ще не пройшли атестацію для переходу в поліцію і знаходяться в умовах переживання кризи, пов'язаної з можливою втратою роботи. Дослідження проводилось серед працівників патрульної служби у м. Дніпропетровськ (32 особи віком від 27 до 44 років, серед яких 5 жінок та 27 чоловіків) та осіб, які мають стабільну роботу (працівники військоматів, райадміністрації, комерційних підприємств у кількості 32 осіб віком від 26 до 45 років, серед яких 21 чоловік та 11 жінок). Мета дослідження полягала у вивченні особливостей переживання часу власного життя особами, які заходяться в умовах професійної кризи, пов'язаної з можливою втратою роботи та особами, які мають стабільну роботу.

Попередні результати дослідження показали, що група досліджуваних, які мають стабільну роботу, планує своє майбутнє у середньому на 4-5 років вперед (жінки переважно на 2 роки, чоловіки – на 4-5 років). Часові перспективи чоловіків стосуються сімейної сфери (47%), кар'єри (34%), відпочинку, матеріальних проблем та ін. (19%). Жінки у майбутній перспективі планують відпочинок (35%), сімейні події (29%), кар'єрний зріст (10%).

У групі досліджуваних, що перебувають у ситуації можливої втрати роботи, часова перспектива майбутнього не перевищує 1,5 роки (у жінок і чоловіків

однаково). 28% осіб мають плани лише на ближню перспективу, тобто на декілька місяців, при чому події, які плануються, не дуже позитивно змальовані. Провідною сферою планування у жінок є події сімейного життя (65%), у чоловіків переважно сімейна сфера (51%) і професійна (49%).

Аналіз отриманих результатів свідчить про те, що люди, які перебувають у ситуації невизначеності і можливої втрати роботи, не планують свого майбутнього на довгострокову перспективу і переживання часу власного життя в них значно відрізняється від осіб, які мають стабільну роботу. У деяких осіб планування на майбутнє взагалі блокується, що може бути ознакою життєвої кризи, яка тяжко переживається.

Конструктивне подолання професійної кризи призводить до накопичення досвіду позитивного вирішення складної ситуації, обумовлює професійну самореалізацію і сприяє підвищенню рівня активності особистості. У разі неконструктивних стратегій відбувається «застрягання» особистості у кризі. Наслідком цього стає викривлення траєкторії професійного розвитку, стагнація, деформація або в цілому професійна дезадаптація особистості.

Таким чином, можна стверджувати, що більшість працівників правоохоронних органів, які перебувають у стані професійної кризи гостро переживають невідповідність між власними прагненнями, цілями та можливостями їх реалізації. Тривале перебування у такому стані може негативно вплинути на психічне здоров'я працівників, на трансформацію мотивів професійної діяльності, на зміни у структурі особистості тощо. В умовах реформування необхідно враховувати попередні пережиті професійні кризи та їх вплив на подальшу професійну діяльність.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Анцыферова Л. И. *Личность в трудных жизненных условиях: переосмысление, преобразование ситуаций и психологическая защита* // Психол. журн. - 1994. - №1.
2. Зеер Э. Ф., Сыманюк Э. Э. *Психология профессиональных деструкций. Учебное пособие для вузов.* - ГРИФ, 2005.— 240 с.
3. Михальский А. В. *Хронотоп в жизненном пути личности: будущее через призму пространства и времени* // Международный научно-исследовательский журнал. — 2015. — № 10. — С. 71–74.
4. Могилевкин Е. А. *Карьерный рост: диагностика, тренинг: монография.* – СПб.: Издательство «Речь», 2007. – 336 с.
5. Поваренков Ю. П. *Психологическое содержание профессионального становления человека.* – М.: Издательство УРАО, 2002. – 160 с.
6. Садовникова Н. О. *Переживание как деятельность по разрешению профессионального кризиса* // Фундаментальные исследования. – 2015. – № 2-6. – С. 1328-1332.

Надійшла до редколегії 21.03.2017

ДЫСА Е. В. ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕЖИВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО КРИЗИСА РАБОТНИКАМИ ПРАВООХРАНИТЕЛЬНЫХ ОРГАНОВ В УСЛОВИЯХ РЕФОРМИРОВАНИЯ

Рассматривается проблема переживания личностью профессиональных кризисов. Приводятся данные исследования особенностей переживания профессионального кризиса работниками правоохранительных органов во время реформирования.

Ключевые слова: личность, профессиональная кризис, представления о будущем, время собственной жизни, стратегия преодоления.

DYSA O. V. ESPECIALLY THE EXPERIENCES OF A PROFESSIONAL CRISIS WORKERS OF LAW ENFORCEMENT BODIES IN THE CONDITIONS OF REFORMING

The problem of experiencing a professional identity crisis is considered in the article. The information about the research characteristics of professional experience of the crisis workers of law enforcement units during reforming is given.

Keywords: personality, professional crisis, perceptions about the future time of his own life, coping strategies.

УДК 342.9:314.15

Н. І. ЖЕЛЕЗНЯКОВА,

*студент 5 курсу 4 групи слідчо – криміналістичного інституту
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

Науковий керівник: Л. П. Коваленко,

доктор юридичних наук, професор кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності

Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого

ДІЯЛЬНІСТЬ АТЕСТАЦІЙНИХ КОМІСІЙ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ І ПРОЗОРОСТІ У ПРОЦЕСІ ВІДБОРУ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ КАДРІВ

У статті зазначається необхідність та доцільність проведення атестації для перевірки професійних навичок та знань правоохоронних органів. Також акцентується увага на забезпеченні законності та прозорості шляхом проведення атестації і визначається її роль при виконанні поліцейськими своїх повноважень.

Ключові слова: атестація, комісія, кандидат, Національна поліція, служба, співбесіда.

Актуальність і практична значущість дослідження зумовлені зростанням ролі і необхідністю вивчення процесу атестації як комплексного методу оцінки ефективності праці правоохоронних органів. Атестація в даний час є важливим механізмом регулювання служби в підрозділах Національної поліції України, вона не тільки служить юридичною основою прийняття і просувань по службі, нагород, звільнень, а й здійснює ряд важливих цілей: допомагає визначити, які працівники вимагають більшої підготовки, допомагає встановленню і зміцненню ділових відносин між підлеглими і керівниками через обговорення результатів оцінки і, крім того, вона спонукає керівників приймати необхідні рішення для забезпечення якісної роботи кадрів ОВС. Особливе